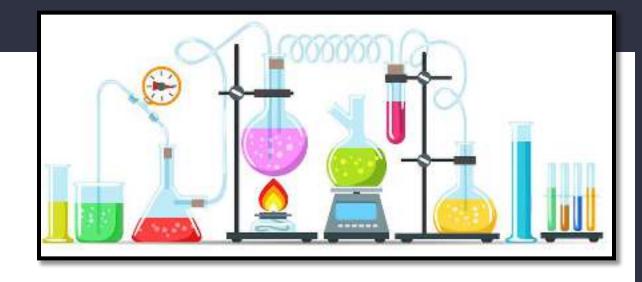
Ypoκ №19



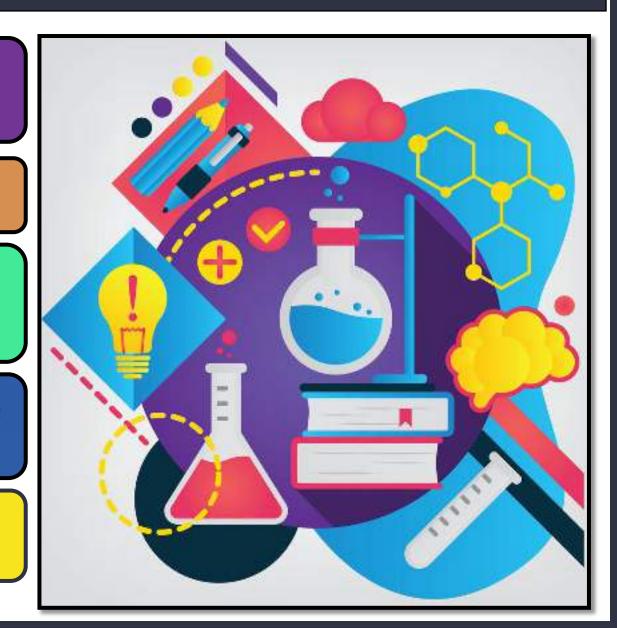


Практичне використання знань про реакції йонного обміну. Практична робота 1 «Реакції йонного обміну між електролітами у водних розчинах»

Повідомлення мети уроку

Ви зможете:

- повторити матеріал про реакції обміну між електролітами в розчині;
- удосконалювати уміння користуватися таблицею розчинності для складання йонно-молекулярних рівнянь реакцій;
- практично здійснити хімічні реакції йонного обміну між електролітами у водних розчинах;
- з'ясувати умови перебігу реакцій обміну в розчинах електролітів до кінця.





Актуалізація опорних знань



Які реакції називаються реакціями йонного обміну?

У яких випадках реакції йонного обміну відбуваються до кінця?

Яких правил потрібно дотримуватися під час запису йонно — молекулярних рівнянь реакцій?

Які речовини записуються в молекулярному вигляді ?

Які речовини розкладаються на йони?

Мотивація навчальної діяльності

«Хімії навчитися неможливо, якщо не бачити самої практики й не братися за хімічні операції».

М. В. Ломоносов.



Пам'ятай

Реакції йонного обміну відбуваються до кінця в трьох випадках:

Якщо утворюється осад

Якщо виділяється газ

Якщо утворюється вода







В інших випадках реакції обміну є оборотні.





Джерело: <u>youtu.be/nZ0dIXsb5sE</u>

Хімічна розминка



Розгляньте розчин барій хлориду та сульфатної кислоти. Запишіть рівняння дисоціації барій хлориду та сульфатної кислоти.

$$BaCl_2+H_2SO_4 \longrightarrow BaSO_4 \downarrow + 2HCl$$

$$BaCl_{2} + H_{2}SO_{4} = BaSO_{4} \downarrow + 2HCI$$

 $Ba^{2+} + 2Cl^{-} + 2H^{+} + SO_{4}^{2-} = BaSO_{4} \downarrow + 2H^{+} + 2Cl^{-}$
 $Ba^{2+} + SO_{4}^{2-} = BaSO_{4} \downarrow$



Техніка безпеки на уроках хімії







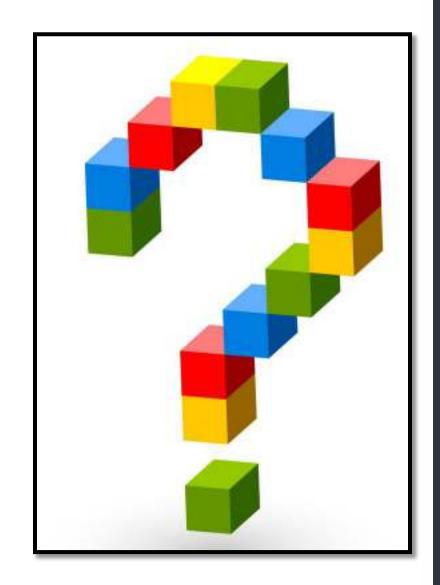






Проблемне питання

Чи відбудеться реакція йонного обміну між водою та сіллю, утвореною сильним електролітом (лугом) і сильним електролітом (кислотою)?
При нагоді перевірте своє передбачення експериментальним шляхом.





Складіть формули електролітів, скориставшись таким переліком йонів:

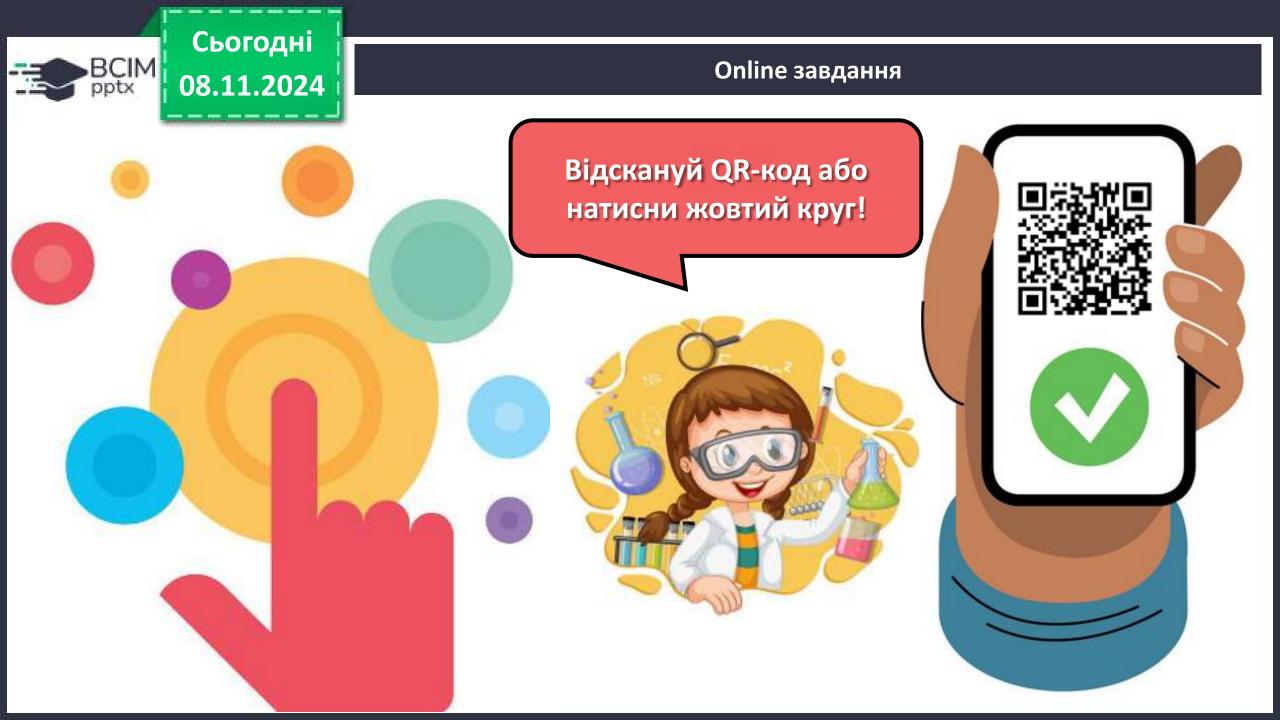
Ag⁺, S²⁻, Br-, PO₄³⁻, Fe²⁺, OH⁻, Na⁺.

 Ag_3PO_4 , Ag_2S , AgBr Na_2S , FeS $FeBr_2$, NaBr $Fe_3(PO_4)_2$ $Fe(OH)_2$ NaOH



За скороченим йонним рівнянням $3Zn^{2+} + 2PO_4^{3-} \rightarrow Zn_3(PO_4)_2$ складіть два молекулярні рівняння реакцій.

 $3ZnCl_{2}+2K_{3}PO_{4}=6KCl+Zn_{3}(PO_{4})_{2}\downarrow$ $3ZnSO_{4}+2Na_{3}PO_{4}=3Na_{2}SO_{4}+Zn_{3}(PO_{4})_{2}\downarrow$





Чи можна стверджувати, що кожній з поданих схем відповідає лише по одному молекулярному рівнянню реакції? Цинк нітрат + ? → цинк сульфід + ? ? + натрій гідроксид → плюмбум(II) гідроксид + ?

Підтвердіть свою думку записами молекулярних, повних і скорочених йонних рівнянь реакцій.

1) Не можна стверджувати: $Zn(NO_3)_2+Na_2S=ZnS \downarrow +2NaNO_3$ $Zn^{2+}2NO_3^-+2Na^++S^{2-}=ZnS \downarrow +2Na^++2NO_3^ Zn^{2+}+S^{2-}=ZnS \downarrow$ $Zn(NO_3)_2+K_2S=ZnS \downarrow +2KNO_3$ $Zn^{2+}+2NO_3^-+2K^++S^{2-}=ZnS \downarrow +2K^++2NO_3^ Zn^{2+}+S^{2-}=ZnS \downarrow$



Чи можна стверджувати, що кожній з поданих схем відповідає лише по одному молекулярному рівнянню реакції?
Цинк нітрат + ? → цинк сульфід + ?
? + натрій гідроксид → плюмбум(II) гідроксид + ?
Підтвердіть свою думку записами молекулярних, повних і скорочених йонних рівнянь реакцій.

2) Не можна стверджувати: $Pb(NO_3)_2 + 2NaOH = Pb(OH)_2 \downarrow + 2NaNO_3$ $Pb^{2+} + 2NO_3^- + 2Na^+ + 2OH^- = Pb(OH)_2 \downarrow + 2Na^+ + 2NO_3^ Pb^{2+} + 2OH^- = Pb(OH)_2 \downarrow$ $PbCl_2 + 2NaOH = Pb(OH)_2 \downarrow + 2NaCl$ $Pb^{2+} + 2Cl^- + 2Na^+ + 2OH^- = Pb(OH)_2 \downarrow$ $Pb^{2+} + 2OH^- = Pb(OH)_2 \downarrow$



Бесіда з учнями



Які рівняння називаються йонні?

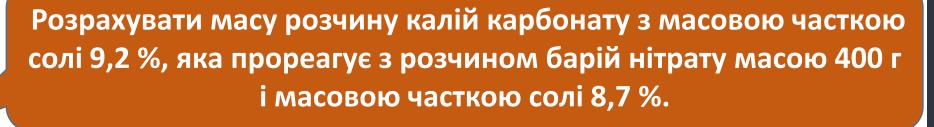
Електроліти – це...?

Неелектроліти – це...?

Які умови повинні бути виконані, щоб реакції йонного обміну протікали повністю?

Електролітична дисоціація – це...?

Розв'язування задач



Дано:

W(K₂CO₃)=9,2% m(p-ну Ba(NO₃)₂)=400г W(Ba(NO₃)₂)=8.7 % m(p-ну K₂CO₃) - ?

Розв'язання:

Ba(NO₃)₂+K₂CO₃=BaCO₃ \downarrow +2KNO₃ 2. m(Ba(NO₃)₂=w(Ba(NO₃)₂)·m(p-ну Ba(NO₃)₂)=0,087·400 г = 34,8 г. 3. m(Ba(NO₃)₂)=261 г/моль; m(K₂CO₃)= 138 г/моль;

$$x = m(K_2CO_3) = \frac{34.8 \text{ r} \cdot 138 \text{ r}}{261 \text{ r}} = 18.4 \text{ r}.$$

4. Визначаємо масу розчину калій карбонату:

m(p-ну
$$K_2CO_3$$
) = $\frac{m(K_2CO_3)}{w(K_2CO_3)}$ = $\frac{18,4}{0,092}$ =200 г.

Відповідь: $m(p-Hy K_2CO_3) = 200 r$

Розв`язування задач



На осадження аргентум хлориду масою 5,74 г із розчину аргентум нітрату витрачено розчин кальцій хлориду масою 150 г. Визначити масову частку солі Кальцію в її розчині.

Дано: m(AgCl)= 5,74 г m(p-ну CaCl₂)= 150 г

W (CaCl₂) - ?

Розв'язання:

1. $2AgNO_3+CaCl_2=2AgCl\downarrow+Ca(NO_3)_2$.

2. m(AgCl)=143,5 г/моль;

 $m(CaCl_2) = 111 г/моль.$

$$x = m(CaCl_2) = \frac{5.74 \Gamma \cdot 111 \Gamma}{2 \cdot 143.5 \Gamma} = 2.22 \Gamma.$$

3. w(CaCl₂)=
$$\frac{m(CaCl_2)}{m(p-HyCaCl_2)} = \frac{2.22 \text{ r}}{150 \text{ r}} = 0,0148\%$$
, a6o 1,48%

Відповідь: w(CaCl₂)= 1,48%.



Запишіть молекулярні рівняння:

$$Ni(NO_3)_2 + 2KOH \rightarrow Ni(OH)_2 \downarrow + 2KNO_3;$$

$$ZnCl_2 + Na_2S \rightarrow ZnS \downarrow + 2NaCl;$$

MnCO3 + H₂SO4 \rightarrow MnSO4 +H₂O+CO₂ \uparrow





Вправа «Порвана записка»



 $NaOH + HCI \rightarrow NaCI + H_2O$

 $MgCl_2 + Na_2SO_3 \rightarrow MgSO_3 + 2NaCl$

 $K_2SO_3 + 2HNO_3 \rightarrow 2KNO_3 + H_2O + SO_2$

 $ZnSO_4 + \underline{2NaOH} \rightarrow Zn(OH)_2 \downarrow + Na_2SO_4$

 $CaCO_3 + 2HCI \rightarrow CaCl_2 + H_2O + CO_{2\uparrow}$



Вправа «П'ятий зайвий»



Речовини, що добре розчиняються у воді: NaCl, $BaSO_4$, KNO_3 , KOH, HNO_3 .

Речовини сильні електроліти: HNO_3 , NaOH, H_3PO_4 , KOH, O_2 .

Йони, які рухаються до катоду під час пропускання через розчин електричного струму: К⁺,OH⁻, AI³, Ca²⁺, Fe ³⁺ BCIM

Моделюємо ситуацію



До складу лікарського препарату «Альмагель» входить алюміній гідроксид. Складіть рівняння реакції його з хлоридною кислотою — головною складовою шлункового соку. До якого типу належить дана реакція? Запишіть рівняння в повній і скороченій йонних формах.



Вибери електроліти

НВг	Фруктоза	Ba(OH) ₂
NaOH	KCI	H ₂ SO ₄
Глюкоза	CaO	Дистильована
		вода





Узагальнення та систематизація знань



Поясніть сутність електролітичної дисоціації.

За яких умов відбуваються реакції обміну між розчинами електролітів?

Запропонуйте свій варіант добування натрій карбонату реакцією йонного обміну.

Що таке якісні реакції?

Домашнє завдання



1. Опрацювати параграф №12;